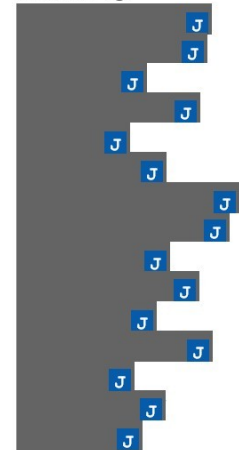

SYNTHESE 1

2 mei 2024

Aanwezig:

	Vragen aan de sprintgroepen:
P1	Er worden nu 2 richtingen benoemd als het gaat over water en bodem, namelijk: 1. Veenweide programma +, In 2050 is deel van het veen weg (<i>business as usual</i>) 2. FK2050+ , het veen is behouden in 2050 (<i>bodem en water sturend</i>) Vraag: zijn het niet 3 richtingen, namelijk de richting waarin je helemaal niets doet/ enkel doet wat strikt wettelijk is? (dit vraagt dus ook om een uitzoekvraag of richting 1 voldoet aan de wettelijke eisen vanuit het Rijk en Europa)
P1	Het helpt om onderscheid te maken voor richtlijnen van de hoofdbodemtypen klei, veen en zand (vraag: wat kan waar?), maar ook altijd hun onderlinge relatie in het oog te houden omdat ze onlosmakelijk verbonden zijn. Naast dit onderlinge verband van het bodem- en watersysteem binnen Fryslân, zijn er ook relaties met buurprovincies (interprovinciaal) en met het rijk (nationaal). Vraag: op welke thema's moet er over de provinciegrens heen worden gekeken en welk standpunt/visie nemen we tot buurgemeentes (bv m.b.t. de watertoevoer naar Drenthe en Groningen) en op rijksniveau (bv watervraag vanuit het IJsselmeer)?
P1	Er zijn verschillende vormen van waterberging; piekberging in sloten/op perceelsniveau (dit moet door de gehele provincie worden geregeld), langdurige waterberging om tegendruk te geven tegen de kwel vanuit de zee en vanuit de zandgronden (dit concentreert zich in het veenpoldergebied). En dan is er ook nog de doorleverplicht van zoetwater richting buurprovincies. De langdurige berging en doorlever plicht heeft allemaal water nodig vanuit het IJsselmeer en betekent dus een grote afhankelijkheid. Vraag: hoe manifesteren deze verschillende waterbergingsvormen zich? Vraag: hoe gaan we in de toekomst werken met de verdringingsreeks (zowel binnen de provincie als richting buurprovincies) en afhankelijkheid van het IJsselmeer?
P1	Economische activiteiten, infrastructuur, energie, voorzieningen etc. kunnen gekoppeld worden aan natuur – en landbouwdoelen. Deze verschillende sectoren moeten meer fluïde worden gezien; een bedrijventerrein kan in de toekomst bv ook een bijdrage leveren aan natuurwaarden en CO2 -reductie; Vraag: hoe formuleren we combinatiemogelijkheden met natuur en landbouw? En hoe hanteren we hier beleid op?
P2	Zijn er in de POVI kaders te bedenken waarmee je het lokaal eigenaarschap en grootschalige clusters van duurzame energieprojecten goed regelt? Denk hierbij

	aan het oprichten van een Fryse Energie Maatschappij, zodat de lasten én lusten bij de provincie blijven (onafhankelijkheid) en energie betaalbaar blijft.
P2	Opwek bij de bron hoort bij de huidige denklijn van perspectief 2. Hierbij hoort ook opslag in tijden van overbelasting. Zijn er in de POVI kaders te bedenken voor hoe je omgaat met deze energieopslag?
P2	Het lijkt optimistisch om met de toename in energieverbruik het over besparing te hebben of moet dit anders gezien worden?
P2	Wordt er nagedacht over een flexibele bronnenstrategie?
P2, P3	Zorg dat opwek, opslag, infrastructuurknooppunten, mobiliteit, voorzieningen, in het stedelijk netwerk elkaar versterken, dus bundel en cluster functies (cluster hubs)
P2	Hoe kijken we naar waterafhankelijke energie-opwek in relatie tot de zoetwaterbeschikbaarheid?
P2	Lang is het beleid geweest om geen windmolens toe te staan op de eilanden. In de zelfvoorzienendheid van de eilanden zouden een aantal windmolens wel erg bijdragen. Kunnen we dit toch overwegen?
P2	Geef locaties aan waar energie opgewekt kan worden (zon, wind en geothermie).
P2, P3	De aanwezigheid van bedrijvigheid heeft invloed op de leefbaarheid van een regio. Als alle bedrijvigheid wordt gekoppeld aan de F4, heeft dat invloed op de regio's aan de randen van Fryslân. Vanuit energie wordt gekeken naar onderscheid tussen energie-extensieve bedrijven en energie-intensieve bedrijven. Wat voor bedrijven zien we in Fryslân (welke nieuwe bedrijvigheid wil je absoluut niet?), wat is het economisch profiel van Fryslân en wat past daarin? Kunnen er richtingen worden geschetst en kaders worden bedacht waarmee we sturen op gewenste richtingen? Hoe hanteer je leefbaarheid in kernen waar bedrijvigheid vertrekt richting bv de F4 steden?
P2	Kunnen bestaande stations beter worden ingezet voor functiecombinaties? Hoe verankeren we dit?
P2	Hoe krijgt de waterstof backbone een plek in de POVI? Welke ontwikkelen en aantakkingen op deze lijn zijn gewenst?
P2	Hoe krijgen de twee opties voor de 380 KV-verbinding een plek in de POVI? Welke ontwikkelingen zijn hierbij gewenst/koppelkansen?
P1, P2, P3	Hoe zou Brede Welvaart een plek moeten krijgen in de vernieuwde POVI?
P1, P2, P3	Hoe zou het principe 'Niet afwentelen' een plek moeten krijgen in de vernieuwde POVI? Een belangrijke vraag die ook aan de bestuurders gesteld zou moeten worden is: 'Hoe willen we Fryslân nalaten aan onze kinderen?' >GENERATIEDENKEN
P2, P3	Hoe definiëren we 'bereikbaarheid'? Kan dat ook zijn dat we voorzieningen binnen 20 of 30 minuten bereikbaar willen hebben? Hoe zorgen we dat dit vorm krijgt?
P2, P3	Welke strategieën zetten we in voor mobiliteit? - Wandelen - Fietsen - OV - Vervoer over water (bijvoorbeeld waterbus)
P3	Wat voor strategieën/concepten zetten we in voor recreatie? De recreatiekernen weer een plek geven in de vernieuwde POVI? Vrijtijdlandschappen aanwijzen? Kortom; waar is recreatie bijvangst en waar kan het een sturende rol krijgen?

P3	Hoe kijken we naar de verstedelijking? Sterke dorpen en steden in een landschap van Wereldklasse? En als dat zo is, welke kaders of richtingen geven we dan mee in de POVI? - Stapelen - Minder verharding - Bouwen maar niet ten koste van groen - (her)gebruik van leegstaande panden/fabrieksruimtes/... - Soms is het realistischer om ruimte te maken voor nieuwe woningen door oude panden op te ruimen
P3	Hoe gaan we om met de spanning tussen een behoudende provincie (structuur van kernen met 'schone' randen zonder verrommeling) versus de huidige en toekomstige woningopgave?
P3	Welke nieuwe woonvormen zijn denkbaar en willen we opnemen in de POVI?
P3	Als het gaat over demografie, sturen we dan op het behoud van bevolkingsgrootte in Fryslân (dus gastvrij zijn, klimaatvluchtelingen verwelkomen, ...) of zijn we juist flexibel en adaptief? Voor wie bouwen we?
P3	Ook voor de Waddeneilanden is een woonperspectief nodig. Hoe kan dit eruit zien?
P3	Wat is het ontwikkelperspectief voor stoppende boeren (VAB) én nieuwe boeren?
P1, P3	Hoe gaan we om met 'Klimaatsegregatie'? Dat is een beweging dat mensen met een smalle beurs alleen maar een woning kunnen kopen op klimaat-risicovolle plekken en woningen met een energielabel G en mensen met een grotere beurs zich een plek kunnen veroorloven op de klimaat-veilige plekken en de mogelijkheid hebben om hun woning aan te passen naar een energielabel A of B.
P1	Hoe kunnen we sturen op een gezondere leefomgeving in relatie tot landbouw? Hoe kunnen we hier als provinciale overheid een rol in spelen? En hoe heeft grondeigendom hier een rol in? Er is een trend zichtbaar waarin grond van stoppers wordt opgekocht door grote bedrijven. Wellicht kan ook hier de provincie een rol spelen door een grondbank te verwerven (net als een provinciale energie maatschappij).
P1	We hebben meer boeren nodig om de gewassen van de toekomst te kunnen verbouwen, een gezondere leefomgeving te krijgen en voor landschaps- en natuurbeheer. Welke gereedschappen hebben we als provincie om hier richting aan te geven? Bio-based bouwen lijkt voor zowel de bouw als de landbouw een kans te zijn.
P1, P2, P3	Is er aan gedacht om vanuit een voedseltransitie te denken en een redenatie op te bouwen voor landbouwperspectief, economie, gezondheid, biodiversiteit en circulariteit?
P1 P2 P3	Zou je voor perspectief 2 en 3, twee ontwikkelrichtingen kunnen uitdenken die voortbouwen op de basislaag van perspectief 1: 1. Veenweide programma +, In 2050 is deel van het veen weg (<i>business as usual</i>) 2. FK2050+ , het veen is behouden in 2050 (<i>bodem en water sturend</i>)

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen